

УДК [378.011.3-051:(76:7.012)]:004

І. О. Вівденко

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ТВОРЧИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ

Для реформування системи вищої освіти в Україні характерний пошук оптимальної відповідності між сформованими традиціями в українській вищій школі й новими віяннями, пов'язаними зі вступом у світовий освітній простір. На цьому шляху спостерігаємо кілька тенденцій, однією з яких є значне збагачення вищих навчальних закладів сучасними інформаційними технологіями, широке підключення до мережі Інтернет та інтенсивний розвиток дистанційних форм навчання студентів. Використання інформаційних технологій відкриває можливості впровадження абсолютно нових методів викладання і навчання.

Теоретико-методологічні засади дослідження різноманітних аспектів використання потенціалу інформаційних технологій в освіті закладено в працях видатних вітчизняних та зарубіжних учених: В. Болтянського, В. Беспалько, Л. Виготського, А. Єршова, М. Жалдак, В. Кудіна, А. Леонтьєва, П. Мерфі, В. Монахова, М. Ніксона, Ю. Рамського, В. Розумовського, О. Співаковського М. Томпсона та ін. Цій темі в Україні присвячені дослідження таких науковців, як В. Биков, Я. Булахова, О. Бондаренко, В. Заболотний, Г. Козлакова, О. Міщенко, О. Пінчук, О. Шестопап та інші. У працях Ю. Машбиця, В. Зінченка, Н. Тализіної досліджувалися психолого-педагогічні аспекти використання інформаційних технологій у навчальному процесі.

Разом з тим, потребують вивчення сучасні особливості використання перспективних можливостей інформаційних технологій в процесі формування творчого потенціалу особистості та визначення перспектив підвищення ефективності реалізації цього процесу.

Тому метою цієї статті є визначення та обґрунтування можливостей інформаційних технологій як засобу формування професійно-творчих умінь майбутніх фахівців з графічного дизайну.

Враховуючи сучасний стан та перспективи розвитку процесу професійної підготовки у вищих навчальних закладах ми вважаємо, що процес формування професійно-творчої позиції майбутніх фахівців графічного дизайну буде ефективним завдяки використанню сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, які мають застосовуватися для:

- розширення пізнавальних можливостей студентів, їх інформаційного рівня за рахунок використання мультимедійного ілюстративного та демонстраційного матеріалу;

- інтеграція педагогічних технологій проектного навчання з інформаційно-комунікаційними технологіями за рахунок використання мультимедіа-проектів;
- створення індивідуальних умов роботи з навчальною інформацією за рахунок розробки різноманітних завдань професійного спрямування;
- розвитку творчо-пошукових здібностей студентів-дизайнерів.
- підвищення рівня та міцності засвоєння знань за рахунок використання комп'ютерних систем діагностики знань;

Інформаційні та телекомунікаційні засоби навчання, програмно-педагогічні продукти, мультимедійні курси, все більше стали використовуватися в освітньому процесі. [1].

Діяльність дизайнера завжди пов'язана з високими технологіями. Сьогодні інформаційні технології є універсальним інструментом дизайнера в художньо-естетичному оформленні нових продуктів, потужними науково-технічними засобами обробки рекламної та корпоративної інформації. З іншого боку, розробники нових інформаційних технологій також широко використовують методологію дизайну.

Зразки креативної діяльності та її результати доступні студентам вузів завдяки інформаційному освітньому середовищі навчального закладу та глобальної мережі Internet. Це матеріали електронних конференцій, віртуальних семінарів та форумів, періодичні наукові електронні видання, персональні веб-сторінки провідних вчених і Web-сайти наукових центрів. Широку популярність набувають дистанційні олімпіади, конкурси, віртуальні науково-дослідні лабораторії. У багатьох випадках можна ознайомитися не тільки зі структурою такої лабораторії або наукового центру, але й простежити динаміку їх роботи, відображену в періодичних звітах і описах отриманих результатів. В практику формування сайтів навчальних закладів входить і публікація кращих робіт студентів [2].

Одним з варіантів інтеграції професійно-творчої підготовки майбутніх фахівців та інформаційних технологій є використання мультимедійних проектів.

Сучасні комп'ютерні технології є складником мультимедійних технологій (від англ. multi – багато і media – середовище). Ці технології студенти розглядають як інформаційні технології навчання, що інтегрують аудіовізуальну інформацію будь-яких форм (текст, графіка, анімація й ін.), здійснюють інтерактивний діалог користувача із системою і реалізують різноманітність форм самостійної діяльності з опрацювання інформації. Вони надають величезний діапазон можливостей для вдосконалення навчального процесу і системи освіти в цілому [3].

Мультимедійні засоби навчання за С. Гончаренко – це комплекс апаратних і програмних засобів, що дозволяють користувачеві

спілкуватися з комп'ютером, використовуючи різноманітні, природні для себе середовища: графіку, гіпертексти, звук, анімацію, відео [4].

Існують різноманітні способи застосування засобів мультимедіа в навчальному процесі, серед яких:

- використання електронних лекторів, тренажерів, підручників, енциклопедій;
- розробка ситуаційно-рольових та інтелектуальних ігор з використанням штучного інтелекту;
- моделювання процесів і явищ;
- забезпечення дистанційної форми навчання;
- проведення інтерактивних освітніх телеконференцій;
- побудова систем контролю й перевірки знань і умінь студентів (використання контролюючих програм-тестів);
- створення і підтримка сайтів навчальних закладів;
- створення презентацій навчального матеріалу;
- здійснення проєктивної і дослідницької діяльності студентів тощо [3].

На базі мережевих технологій виник абсолютно новий вид навчальних матеріалів: Інтернет-підручник, за допомогою якого, наприклад студенти-дизайнери отримують глибокі знання в галузі історії культури і мистецтва, історії дизайну, науки і техніки, засвоюють основи малюнку та живопису. Він володіє тими ж якостями, що і комп'ютерний підручник, плюс можливістю тиражування практично без носія - існує одна версія навчального матеріалу в мережі Інтернет і студент-користувач отримує доступ до неї звичним для себе способом через свій браузер. Це вносить суттєві переваги порівняно з електронним підручником. Фактично у всіх сучасних електронних підручниках присутній акцент на розвиток творчого мислення. З цією метою в них пропонуються завдання евристичного, творчого характеру, ставляться питання, на які неможливо дати однозначну відповідь.

Студенти поглиблюють свої знання в технології програмування і в прикладних інформаційних технологіях (математична обробка зображень, аудіо і відеосигналів, художня обробка зображень, мультимедіа презентації, двовимірна і тривимірна анімація, інтерактивна анімація, програмування сценаріїв мультимедіа) [2].

Використовуючи новітні комп'ютерні технології, майбутні фахівці з дизайну проєктують фірмовий стиль власної колекції, підприємства, інтер'єру, окремого бренду. Інформаційні технології на заняттях з фахових дисциплін дозволяє студентам оволодіти методами образотворчої мови академічного рисунку та живопису, знаннями кольорознавства і колористики [5].

Одним з нових напрямків використання ІКТ в освітній діяльності є застосування Web-додатків, в якості засобів навчання. Використання таких засобів навчання дозволяє навчатися в зручний для студента час і в комфортному для нього місці. Все що необхідно для навчання - це

комп'ютер, підключений до мережі Інтернет і Web-браузер. Розробка освітніх Web-додатків (e-Learning) – один з нових підходів до навчання, який в даний час є досить перспективним напрямком розвитку освітнього процесу, оскільки реалізує принципи індивідуалізації освіти.

Персональні Web-сторінки педагогів, що створюються на сайтах навчальних закладів надають додаткові можливості для формування власної професійно-творчої позиції. На таких сторінках можна показати не лише навчальні матеріали, але й свої наукові публікації, проспекти проведених досліджень, кращі роботи «студентів, що перевершили викладача». Опублікувавши на своїй сторінці нестандартне бачення тієї чи іншої проблеми, можна організувати дискусію, що сприятиме залученню студентів до висловлення власної думки. Вихід у світовий інформаційний простір дозволяє побачити безліч зразків креативності: на сайтах, які розповідають про діяльність науково-дослідних центрів і окремих науково-дослідних інститутів; в матеріалах електронних наукових журналів та конференцій; на персональних веб-сторінках, студентів, викладачів, вчених всього світу [6].

Враховуючи специфіку професійної діяльності та професійно-творчих умінь фахівця з графічного дизайну, ми дійшли висновку, що ефективним шляхом їх формування буде використання проблемного навчання в інтегративній єдності з сучасними інформаційними технологіями. Інформаційні технології в цьому випадку використовуються в якості основних інструментальних засобів реалізації практичної частини проекту. Рівень володіння майбутнім фахівцем з графічного дизайну сучасним програмним забезпеченням дизайнерських робіт є необхідною умовою виконання проекту. Ця умова може бути показником який буде впливати на використання диференційного підходу до формулювання тематики проектів, з урахуванням неоднорідності контингенту студентів за рівнем сформованої інформаційної компетентності.

Сучасні комунікаційні технології дозволяють індивідуалізувати та активізувати освітній процес у вищих навчальних закладах. Методи традиційної освітньої системи отримують завдяки можливостям комунікаційних технологій новий розвиток.

Список використаної літератури

1. Поташник М. М. Развитие школы как инновационный процесс: методическое пособие для руководителей образовательных учреждений / М. М. Поташник, А. В. Лоренсов – М.: Новая школа, 1994. – 64 с. **2. Роль информационных технологий в дизайн-образовании** [Электронный ресурс]: итоги XXI Междунар. конф. «Применение новых технологий в образовании» («ИТО-Троицк-2010») /А.А.Байкова, А.Р.Фатихова – Режим доступа [http:// ito.edu.ru/2010/troitsk/ii/ii-0-5.html](http://ito.edu.ru/2010/troitsk/ii/ii-0-5.html). **3. Иванов В.** Медіаосвіта та медіаграмотність: короткий огляд/ В. Иванов та ін.. – 2-ге вид., стер. – К. : АУП, ЦВП, 2012. – 58 с. **4. Гончаренко С. У.**

Український педагогічний енциклопедичний словник.– Рівне : Волинські обереги, 2011. – 522 с. **5. Прусак В. Ф.** Організаційно-педагогічні засади підготовки майбутніх дизайнерів у вищих навчальних закладах України : Дис. канд. пед. наук: 13.00.04 / Прикарпатський національний ун-т ім. Василя Стефаника. – Івано-Франківськ, 2006. – 300 с. – Бібліогр.: арк. 182-202. **6. Захарова И. Г.** Информационные технологии в образовании: уч. п. [для студ. выс. уч. зав.] / И. Г. Захарова. – 2-е изд., стер. – М. : Академия, 2005. – 192 с.

Вівденко І. О. Використання інформаційних технологій у процесі формування професійно-творчих умінь майбутніх фахівців з графічного дизайну

У статті визначено та обґрунтовано можливості використання інформаційних технологій як засобу формування професійно-творчих умінь майбутніх фахівців з графічного дизайну.

Враховуючи специфіку професійної діяльності та професійно-творчих умінь фахівця з графічного дизайну, встановлено, що ефективним шляхом їх формування буде використання проблемного навчання в інтегративній єдності з сучасними інформаційними технологіями. Інформаційні технології в цьому випадку мають використовуватися в якості основних інструментальних засобів реалізації практичної частини проекту.

Ключові слова: інформаційні технології, інформаційне освітнє середовище, мультимедійні засоби навчання, Internet-підручник, Web-сторінка.

Вивденко И. А. Использование информационных технологий в процессе формирования профессионально-творческих умений будущих графических дизайнеров

В статье определены и обоснованы возможности использования информационных технологий как средства формирования профессионально-творческих умений будущих графических дизайнеров.

Учитывая специфику профессиональной деятельности и профессионально-творческих умений дизайнера, установлено, что эффективным путем их формирования будет использование проблемного обучения в интегративном единстве с информационными технологиями. Информационные технологии в этом случае должны использоваться в качестве основных инструментальных средств реализации практической части проекта.

Ключевые слова: информационные технологии, информационная образовательная среда, мультимедийные средства обучения, Internet-учебник, Web-страница.

Vivdenko I. A. Use of Information Technology in the Process of Professional and Creative Skills of the Future Graphic Designers

In the article were definite and substantiated the possibility of using information technology as a means of building professional and creative skills of the future of graphic designers.

Given the specificity of professional and vocational skills of creative designer, found that an effective way of formation is to use problem-based learning in integrative unity with information technology. Information technology in this case should be used as the main tool of practical implementation of the project. The use of computer-assisted learning (electronic hypertext textbook, interactive creative environment, educational Internet space, computer web-based system based on the principles of distance learning, multimedia courses, the diagnostic test of the shell) in a professional and practical training of students at the expense of individual variability of study and objectives promotes the mastering program material at different levels depending on students individual abilities and personality traits. Using information technology training to customize training and creative development of future professionals of graphic designing teacher can use a flexible, personalized teaching methods, to offer him additional oriented student blocks of training materials, links to information resources. Since the time factor is not critical, the student can also choose his pace of studying the material, he can work on the individual program, consistent with the overall program of the course, which is very important in the process of formation creative personality.

Key words: information technology, information educational environment, multimedia learning tools, Internet-textbook, Web-page.

Стаття надійшла до редакції 19.02.2013 р.

Прийнята до друку 26.04.2013 р.

Рецензент – канд. пед. наук, доц. Пономарьова О. М.

УДК 783 (075.8)

Л. Г. Гаврілова

**ЕЛЕКТРОННИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК
«УКРАЇНСЬКА ДУХОВНА МУЗИКА» ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ
ДУХОВНИХ ЦІННОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ ВИШІВ**

Формування духовності та ціннісних орієнтацій молоді – одне з провідних завдань сучасної освіти, про що свідчать державні документи останніх років (Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності, Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах),